

**Γονείς: προστατέψτε τα παιδιά σας από την
«ηλεκτρονική ηρωίνη».**

Γράφει ο Δημήτρης Νατσιός.

«Ουδέν καινόν όλα κενά»

Μ. Χάκκας

Ως γνωστόν κάθε νέος υπουργός Παιδείας μας απειλεί, έχει δυστυχώς και ένα «νέο όραμα» για την Παιδεία. Και υποστυλώνει το «όραμα» του με μια εμβληματική λέξη, μια λέξη – σύνθημα, που σαν αφηρημένο αναφορικό υποκατάστατο σημαίνει δυνητικά τα πάντα, χωρίς στην πραγματικότητα να περιέχει τίποτε. Ας δούμε κάποιες λέξεις – καραμέλες, που αναθρώσκουν ανάλαφρες σαν φουσαλίδες αέρος, «κελύφη έρημα εννοίας» όπως θα έλεγε κι ο Ροΐδης. Πλην της χιλιομασημένης «μεταρρύθμισης» σ' αυτόν τον τομέα διαπρέπουν λέξεις που έχουν πρώτο συνθετικό την πρόθεση «ανά». Ανανέωση, ανασυγκρότηση, αναγέννηση, ανακαίνιση, αναδόμηση, όλες γενικές και αόριστες, γι' αυτό και μεγάλης εμβέλειας, όπως διδάσκει η κοινωνική ψυχολογία

Τώρα με την γρίπη και τον αναγκαστικό εγκλεισμό μας, παρουσιάστηκε η λαμπρή ευκαιρία για εξάπλωση των νέων τεχνολογιών και πάνδημο «συγχρωτισμό» με αυτές. Και από μικρά παιδιά. Συμμετοχή εξ

απαλών ονύχων. Από το νηπιαγωγείο άπαντες καλωδιωμένοι. Η παραδοσιακή διδασκαλία, μες στην αίθουσα, ξεθωριάζει. Ας υποδεχτούμε «το σχολείο του μέλλοντος», το οποίο δεν είναι κτίριο με αυλή και παιδιά. Αυτό είναι εικόνα του παρελθόντος, εικόνα ελευθερίας, χαράς και ξεχείλισμα ζωής. Το σχολείο του μέλλοντος είναι εικονικό και απάνθρωπο.

Στην «Νεοελληνική Γλώσσα» Α΄ Γυμνασίου στο «Τετράδιο Εργασιών», βιβλίο που εκπονήθηκε πριν από 20 χρόνια περίπου διαβάζω την ζοφερή εικόνα του «σχολείου του μέλλοντος» όπως τιτλοφορείται και το κείμενο:

«Ουσιαστικά το σχολείο του μέλλοντος θα είναι μια μορφωτική υπηρεσία, όπου το κάθε παιδί θα μαθαίνει μόνο του από τον υπολογιστή, υποβοηθούμενο από έναν υποβαθμισμένο “βοηθό μάθησης”-τον δάσκαλο- επιφορτισμένο κυρίως με τεχνικής φύσεως προβλήματα. Τα παιδιά που έχουν υπολογιστή στο σπίτι θα μπορούν να παρακολουθούν και αποκεί (σ.σ. με μία λέξη «αποκεί»), χωρίς να είναι απαραίτητη η καθημερινή παρουσία στο σχολείο, αφού έτσι και αλλιώς οι ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων του θα είναι online σε 24ωρη βάση...». (Σελ. 71).

Μάλιστα. Ολοταχώς λοιπόν για τον ψηφιοποιημένο μετάνθρωπο. Ήδη άρχισαν να ψηφίζονται οι σχετικές τροπολογίες. Από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση η εφαρμογή. Και δεν μιλώ για το «εκπαιδευτικό απόρρητο», όπως προσφυώς ονομάστηκε. Αναφέρομαι στην εγκληματική διαδικασία που θα οδηγήσει πολλά παιδιά στην εξάρτηση, στην «ηλεκτρονική μορφίνη», στον διαδικτυακό εθισμό .

Το ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί είναι το εξής: είναι ωφέλιμες οι νέες τεχνολογίες σε μικρά, νηπιαγωγείου και δημοτικού, παιδιά; Ακόμη και σε έκτακτες περιπτώσεις είναι χρήσιμο παιδαγωγικώς να διδάσκονται μέσω διαδικτύου; Υπάρχου μελέτες γι' αυτό που να αποδεικνύουν την χρησιμότητά τους; Όχι.

Προσφεύγω στο βιβλίο «Η ανονοκλήρωτη επανάσταση» του Μ. Δερτούζου (μακαρίτη πια), ο οποίος υπήρξε καθηγητής στο MIT, επιστήμονας παγκόσμιας εμβέλειας και αυθεντία στους υπολογιστές. Γράφει: «Σε ολόκληρο τον κόσμο, αγέλες πολιτικών, οδηγούμενες από αυτούς των Η.Π.Α., επαναλαμβάνουν το ακατάληπτο δόγμα του συρμού ότι εκατομμύρια παιδιών σε χιλιάδες σχολεία πρέπει να είναι διασυν-δεδεμένα. Μπορείτε να αισθανθείτε τη ζέση τους; Δεν είναι τόσο υπεύθυνο

και μοντέρνο να θέσουμε τη νέα τεχνολογία στην υπηρεσία του ευγενικότερου κοινωνικού στόχου της εκπαίδευσης των παιδιών μας; Όχι ακριβώς. Μετά από 35 χρόνια πειραματισμών με τους υπο-λογιστές σε διάφορους τομείς της εκπαίδευσης, δεν έχει βρεθεί ακόμη απάντηση στο κεντρικό ερώτημα: “Οι υπολογιστές είναι πράγματι από-τελεσματικοί στην εκπαίδευση;”. Τα στοιχεία από πολυάριθμες μελέτες πάνω στο αν οι υπολογιστές βελτιώνουν την ουσιαστική μαθησιακή διαδικασία είναι συντριπτικά εκκρεμή.... Ας ασχοληθούμε απλώς με μια στατιστική από τον σωρό των στοιχείων. Οι Αμερικανοί μαθητές γυμνασίου και λυκείου κατατάσσονται σταθερά από δωδέκατοι μέχρι δέκατοι όγδοοι, διεθνώς, στις ικανότητες που εμφανίζουν στα μαθηματικά και τη φυσική, ενώ οι Ασιάτες μαθητές έρχονται πρώτοι. Και όμως οι Αμερικανοί μαθητές έχουν πολύ μεγαλύτερη πρόσβαση σε υπολογιστές απ’ ό,τι οι αντίστοιχοι Ασιάτες. Τι είναι αυτό που κάνουν οι Ασιάτες εκπαιδευτικοί χωρίς την τεχνολογία, που καλό θα ήταν να μιμηθούν οι Αμερικανοί εκπαιδευτικοί; Ένας λόγος που οι απόψεις συνεχίζουν να είναι διχασμένες έχει άμεση σχέση με αυτό που κάνουν καλύτερα οι άνθρωποι – δάσκαλοι. Δηλαδή να ανάβουν τη φλόγα στην ψυχή του μαθητή, να τον στηρίζουν, να αποτελούν πρότυπο. Κανένα από αυτά τα χαρακτηριστικά δεν μεταφέρεται εύκολα μέσω της πληροφορικής». (Εκδ. «Λιβάνη», σελ 243-244).

Τι λέει στο τέλος ο σοφός καθηγητής; «Σχολείο ίσον δάσκαλος» και το αειθαλές του Δημόκριτου «παιδεία εστί ου την υδρία πληρώσαι αλλά ανάψαι αυτήν», η παιδεία είναι φλόγα ψυχής και όχι γέμισμα άδειου δοχείου. Αν στήσουμε 5χρονα και 6χρονα παιδιά μπροστά σε υπολογιστή, θα μιλάμε για πλήρη αποχαύνωση, για αδιανόητη κατάστροφή της παιδικής ηλικίας. Παρήλθαν 30 χρόνια από τότε που γράφτηκε το βιβλίο και ήδη στην Αμερική- «αν θέλεις να δεις την Ελλάδα του μέλλοντος επισκέψου την σημερινή Αμερική»- υπάρχει τρομερή ανησυχία για τον διαδικτυακό εθισμό, την «ηλεκτρονική μορφίνη» όπως ονομάζεται.

Παρένθεση: το διαδίκτυο με την τεράστια αποθήκευση πληροφοριών δημιουργεί στον χρήστη του, ιδίως στις νεότερες ηλικίες, την ολέθρια ψευδαίσθηση ότι ο ίδιος κατέχει αυτές τις γνώσεις. Το θεωρεί εξάρτημα της μνήμης του. Γι’ αυτό και η μελέτη θεωρείται χάσιμο χρόνου πια. Έχω το κινητό στην τσέπη μου, ξέρω τα πάντα. Αμέσως και άμε-

σα την πληροφορία, πράγμα καταστρεπτικότατο για την γλώσσα και την σκέψη.

Στο βιβλίο ο «Θαυμαστός Καινούργιος Κόσμος» του Άλντους Χάξλεϋ, στον πρόλογο, διαβάζουμε μια προφητική σύγκριση μεταξύ του έργου του Χάξλεϋ και του περίφημου «1984» του Όργουελ.

«...Ο Όργουελ προειδοποιούσε ότι κάποια στιγμή θα επιβληθεί ένας έξωθεν αυταρχισμός. Αντιθέτως για τον Χάξλεϋ, δεν χρειάζεται Μεγάλος Αδερφός για να στερηθεί ο άνθρωπος την αυτονομία, την ωριμότητα και την ιστορική του μνήμη. Εκείνος πίστευε ότι σιγά σιγά οι άνθρωποι θα καταλήξουν να αγαπούν την καταπίεσή τους, να λατρεύουν την τεχνολογία και να αποδομήσουν την ικανότητά τους για σκέψη. Τον Όργουελ τον φόβιζαν οι άνθρωποι που θα απαγόρευαν τα βιβλία. Τον Χάξλεϋ τον φόβιζε το γεγονός ότι δεν θα υπήρχε λόγος να απαγορευτεί ένα βιβλίο, γιατί δεν θα βρισκόταν άνθρωπος πρόθυμος να διαβάσει. Ο Όργουελ φοβόταν εκείνους που θα μας στερούσαν την πληροφόρηση. Ο Χάξλεϋ φοβόταν εκείνους που θα μας υπερπληροφορούσαν τόσο ώστε να καταντήσουμε πλάσματα παθητικά και εγωιστικά. Ο Όργουελ φοβόταν ότι η αλήθεια θα πνιγόταν σε έναν ωκεανό σύγχυσης...

Με λίγα λόγια, ο Όργουελ φοβόταν ότι θα μας καταστρέψουν αυτά που μισούμε. Ο Χάξλεϋ ότι θα μας καταστρέψουν αυτά που αγαπάμε».

(...Ου γαρ ο θέλω ποιῶ αγαθόν, ἀλλ' ο ου θέλω κακόν τούτο πράσω», ἔχουν ειπωθεῖ προ αἰῶνων αὐτά, στην προς Ρωμαίους, ζ, 19). Ἀς πάρουμε για παράδειγμα την τηλεόραση. Μας ἔλκει. Εἴμαστε ἐθισμένοι, εἰσπνέουμε χαιρέκακα τις ἀναθυμιάσεις της, νομίζοντας πως μένουμε ἀπρόσβλητοι. Ἀπό μικρές δόσεις ὅμως ἀρχίζει ο καταστροφικός ἐθισμός και η ψυχοκτόνος ἐξάρτηση. Πες σε ἕνα νέο παιδί, ἀπειλησέ το ὅτι θα του στερήσεις το κινητό και ὅλα τα συμπαρομαρτούντα. Αἰσθάνεται ὅτι περίπου χάνει τον κόσμο του, την οικογένειά του, την προσωπικότητά του. Οἱ ἀντιδράσεις του λίγο ἀπέχουν ἀπό τα συμπτώματα ενός ἡρωινομανούς. Πριν ἀπό λίγα χρόνια υποσχέθηκα σε μαθητές μου, Στ' δημοτικού, ἐκδρομή, διδακτική ἐπίσκεψη στην Βεργίνα, με μια προϋπόθεση: να ἀφήσουν τα κινητά και το διαδίκτυο για 20 ἡμέρες. Ἐλάχιστα παιδιά δέχτηκαν. Πράγματα για τα οποία κάποτε «πετούσαν ἀπό χαρά», μια ἐκδρομή, τώρα πια δεν ἐνθουσιάζουν. Ἐνα ἔξυπνο κινητό τελευταίας κοπῆς εἶναι το ἀγαπημένο τους και ποθητό ἀπόκτημα.

Μάλλον θα μας καταστρέψουν – με την συναίνεσή μας, για το καλό των παιδιών μας όπως διατείνονται οι ειδικοί και οι υπουργοί – αυτά που αγαπάμε ....

Δημήτρης Νατσιός
Δάσκαλος - Κιλκίς – Μέλος ΙΗΑ.

INTERNATIONAL HELLENIC ASSOCIATION.